

1 יונה פרק א

Hashem and The Nations of the World

- (א) וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-יוֹנָה בֶן-אָמֵתַי לֵאמֹר: (ב) קוּם לֶךְ אֶל-נִינְוָה הָעִיר הַגְּדוֹלָה וְקִרְא עָלֶיהָ כִּי-עָלְתָה רַעְתֶּם לִפְנֵי:
(ג) יְהוָה וְיֹנָה לְבָרִחַ תְּרַשֵּׁשָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה וְיָרֵד יָפוֹ וַיִּמְצָא אֹנְיָהוּ בַּאֲהַר תְּרַשֵּׁשׁ וַיִּתֵּן שִׁכְרָה וַיֵּרֶד בָּהּ לְבֹא עִמָּהֶם
תְּרַשֵּׁשָׁה מִלִּפְנֵי יְהוָה:
- (ד) וַיִּקְוֶה הַטִּיל רוּחַ-גְּדוֹלָה אֶל-הַיָּם וַיְהִי סַעַר-גָּדוֹל בַּיָּם וְהַאֲנִיָּה חִשְׁבָה לְהִשְׁבֵּר: (ה) וַיִּירָאוּ הַמַּלְחִים וַיִּזְעַקוּ אִישׁ
אֶל-אֱלֹהָיו וַיִּטְלוּ אֶת-הַכְּלִים אֲשֶׁר בָּאֲנִיָּה אֶל-הַיָּם לְהִקָּל מֵעֲלֵיהֶם וַיֹּנָה יָרַד אֶל-יַרְכְּתֵי הַסְּפִינָה וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם:
- (ו) וַיִּקְרַב אֵלָיו רַב הַחֲבִל וַיֹּאמֶר לוֹ מִה-לָּךְ נִרְדָּם קוּם קְרָא אֶל-אֱלֹהֶיךָ אוּלַי יִתְעַשֶׂת הָאֱלֹהִים לָנוּ וְלֹא נִאֲבֹד:
- (ז) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ לְכוּ וְנִפְּלֵה גּוֹרְלוֹת וְנִדְעָה בְּשַׁלְמֵי הַרְעָה הַזֹּאת לָנוּ וְנִפְּלוּ גּוֹרְלוֹת וַיִּפֹּל הַגּוֹרֵל עַל-יוֹנָה:
- (ח) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו הַגִּידֵה-נָא לָנוּ בְּאֲשֶׁר לַמִּי-הַרְעָה הַזֹּאת לָנוּ מִה-מְלֹאכְתְּךָ וּמֵאֵין תְּבֹא מִה אֲרָצְךָ וְאִי-מִזֶּה עִם אֶתָּה:
- (ט) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲבְרֵי אֲנֹכִי וְאֶת-יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲנִי יֹרָא אֲשֶׁר-עָשָׂה אֶת-הַיָּם וְאֶת-הַיַּבְּשָׁה:
- (י) וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְּדוֹלָה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִה-זֹּאת עָשִׂיתָ כִּי-יָדְעוּ הָאֲנָשִׁים כִּי-מִלִּפְנֵי יְהוָה הוּא בָרַח כִּי הִגִּיד
לָהֶם:
- (יא) וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו מִה-נַעֲשֶׂה לָּךְ וַיִּשְׁתַּק הַיָּם מֵעֲלֵינוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעַר:
- (יב) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם שְׂאוּנִי וְהִטִּילְנִי אֶל-הַיָּם וַיִּשְׁתַּק הַיָּם מֵעֲלֵיכֶם כִּי יוֹדַע אֲנִי כִּי בְשַׁלְי הַסַּעַר הַגְּדוֹל הַזֶּה עֲלֵיכֶם:
- (יג) וַיַּחֲתְרוּ הָאֲנָשִׁים לְהַשִּׁיב אֶל-הַיַּבְּשָׁה וְלֹא יָכְלוּ כִּי הַיָּם הוֹלֵךְ וְסֹעַר עֲלֵיהֶם:
- (יד) וַיִּקְרְאוּ אֶל-יְהוָה וַיֹּאמְרוּ אֲנָה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת-תַּתְּנוּ עָלֵינוּ דָם נָקִיא כִּי-אֶתָּה יְהוָה
כַּאֲשֶׁר חִפְצָתָ עֲשִׂיתָ:
- (טו) וַיִּשְׂאוּ אֶת-יוֹנָה וַיִּטְלֵהוּ אֶל-הַיָּם וַיַּעֲמֵד הַיָּם מִזְעָפוֹ:
- (טז) וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים יִרְאָה גְּדוֹלָה אֶת-יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ-זֶבַח לַיהוָה וַיִּדְּרוּ נְדָרִים:

בראשית פרק כ

(א) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אֲמַרְתִּי רַק אֵין-יִרְאֵת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה וְהִרְגִּנִי עַל-דְּבַר אִשְׁתִּי:

רד"ק יונה פרק א

(א) ... ויש בדבר הזה מחלוקת בדברי רז"ל אמרו יונה תבע כבוד הבן לא תבע כבוד האב ר"ל חשש לכבוד ישראל לפיכך ברח לחוצה לארץ שאינה מקום נבואה כדי שלא ישלחוהו האל ית' לנינוה שידע שיהיו קרובי תשובה ויהיה בזה עונש לישראל ולא חשש לכבוד האל יתברך כמו שנתהפך להם בנינוה מרעה לטובה כך בימי ירבעם בן יואש נתהפך להם מרעה לטובה ויש לשאול למה נכתבה נבואה זו בכתבי הקדש וכולה על נינוה שהיתה מאומות העולם ואין בו זכר לישראל ואין בכל הנביאים זולתה כמותה ונוכל לפרש כי נכתבה להיות מוסר לישראל שהרי

Professor Smadar Rosensweig: Nineveh and Neilah
Stern/CJF Yom Iyun Tzom Gedaliah 5781- 9.21. 2020

עם נכרי שאינם מישראל היה קרוב לתשובה ובפעם הראשונה שהוכיחם הנביא שבו בתשובה שלמה מרעתם וישראל מוכיחים אותם הנביאים השכם והערב ואינם שבים מרשעם ועוד להודיע הפלא הגדול שעשה האל יתברך עם הנביא שהיה במעי הדג ג' ימים וג' לילות וחי, ועוד שהקיאו הדג ועוד ללמד שהאל יתברך חומל על בעלי תשובה מאיזה עם שיהיו ומוחל להם וכל שכן כשהם רבים:

(ב) קום לך אל נינוה - וקרא עליה כי עלתה רעתם לפני ולא כתב מה יקרא עליה אלא ממה שקרא עליה בסוף ונינוה נהפכת למדנו כי זאת הקריאה אמר לו שיקרא עליה כי עלתה רעתם לפני למד כי האל יתברך משיח אף באומות העולם כשתגדל רעתם בחמס וכן בדור המבול ובאנשי סדום כי מלאה הארץ חמס, והחמס מפסיד היישוב והאל יתברך רוצה ביישוב העולם אבל בשאר עבירות אינם חשובים לפניו שישגיח עליהם אלא בישראל לבדם כמו שאמר רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה כמו שפי' בנבואת עמוס

בראשית פרק 40

(טו) וזכרתי את-בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל-נפש חיה בכל-בשר ולא-יהיה עוד המים למבול לשחת כל-בשר:
(טז) והיתה הקשת בענן וראיתה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל-נפש חיה בכל-בשר אשר על-הארץ:
(יז) ויאמר אלהים אל-גם זאת אות-הברית אשר הקמתי ביני ובין כל-בשר אשר על-הארץ: פ

בראשית פרק 41

(כז) ויבא אלהים את-האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:

יונה פרק 6

(א) וימן יקוק דג גדול לבלע את-יונה ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות:
(ב) ויתפלל יונה אל-יקוק אלהיו ממעי הדגה: (ג) ויאמר קראתי מצרה לי אל-יקוק ויענני מבטן שאול שועתי שמעת קולי:
(ד) ותשליכני מצולה בלבב ימים ונקר יסבבני כל-משכבתי וגליתי עלי עברו: (ה) ואני אמרתי נגרשתי מנגד עיניך אך אוסיף להביט אל-היכל קדשך:
(ו) אפפוני מים עד-נפש תהום יסבבני סוף חבוש לראשי: (ז) לקצבי הרים ירדתי הארץ ברתייה בעדי לעולם ותעל משחת חיי יקוק אלהי:
(ח) בהתעטף עלי נפשי את-יקוק זכרתי ותבוא אליך תפילתי אל-היכל קדשך: (ט) משמרים הבלי-שוא חסדם יעזבו:
(י) ואני בקול תודה אזבחה-לך אשר נדרתי אשלמה ישועתה ליקוק: (יא) ויאמר יקוק לדג ויקא את-יונה אל-היבשה: פ

יונה פרק 7

(א) ויהי דבר-יקוק אל-יונה שנית לאמר:
(ב) קום לך אל-גינה העיר הגדולה וקרא אליה את-הקריאה אשר אנכי דבר אליך:
(ג) ויקם יונה וילך אל-גינה פדבר יקוק ויננה היתה עיר-גדולה לאלהים מהלך שלשת ימים:
(ד) ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום וינינה נהפכת:
(ה) ויאמינו אנשי גינה באלהים ויקראו-צום וילבשו שקים מגדולם ועד-קטנם:

Professor Smadar Rosensweig: Nineveh and Neilah
Stern/CJF Yom Iyun Tzom Gedaliah 5781- 9.21. 2020

(ו) ויגע הדבר אל-מלך נִינוּה ויקם מכסאו ויעבר אדרתו מעליו ויכס שק וישב על-האפר:

(ז) ויצעק ויאמר בנינוה מטעם המלך וגדליו לאמר האדם והבהמה הבקר והצאן אל-יטעמו מאומה אל-ירעו ומים אל-ישתו:

(ח) ויתכסו שקים האדם והבהמה ויקראו אל-אלהים בחזקה וישבו איש מדרך הרעה ומן-החמס אשר בכפיהם:

(ט) מי-יודע ישוב ונחם האלהים ושב מחרון אפו ולא נאבד:

(י) וירא האלהים את-מעשיהם כי-שבו מדרך הרעה וינחם האלהים על-הרעה אשר-דבר לעשות-להם ולא עשה

8 יונה פרק ד

(א) וירע אל-יונה רעה גדולה ויחר לו:

(ב) ויתפלל אל-יקוק ויאמר אנה יקוק הלוא-זה דברי עד-היותי על-אדמתי על-כן קדמתי לברח תרשישה כי ידעתי כי אתה אל-חנן ורחום ארך אפים ורב-חסד ונחם על-הרעה:

9 רש"י יונה פרק ד פסוק ב

(ב) הלא זה דברי - יודע אני שאם יחזרו בתשובה לא תחריב' ואהיה שקרן בעיניהם:

10 רד"ק יונה פרק ד פסוק ב

כי הייתי מפחד שישובו ותנחם על הרעה ותהיה תשובתם גורמת רעה לישראל:

11 מלבי"ם יונה פרק ד פסוק ב

והארכת אפים אף שלא יעשו תשובה כראוי,

12 יונה פרק ד

(יא) ואני לא אחוס על-נינוה העיר הגדולה אשר יש-בה הרבה משתים-עשרה רבו אדם אשר לא-ידע בין-ימינו לשמאלו ובהמה רבה:

13 מלבי"ם יונה פרק ד פסוק יא

ואין להעניש אותם על חסרון דעתם

14 שמות פרק לב Hashem and the Special Relationship with Bnei Yisrael

(יא) ויחל משה את-פני יקוק אלהיו ויאמר למה יקוק יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה:

(יב) למה יאמרו מצרים לאמר ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על-הרעה לעמך:

(יג) זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהים ארבה את-זרעכם ככוכבי השמים וכל-הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם:

(יד) וינחם יקוק על-הרעה אשר דבר לעשות לעמו: פ

15 שמות פרק לג

(ה) ויאמר יקוק אל-משה אמר אל-בני-ישראל אתם עם-קשה-עָרְף רגע אחד אעלה בקרבך וכליתיך ועתה הורד עֲדִיךָ מֵעִלְיךָ ואדעה מה אעשה-לָךְ:

(ו) ויתנצלו בני-ישראל את-עֲדִים מהר חורב:

16 שמות פרק לג

(טו) ויאמר אליו אם-אין פְּנִיךָ הַלְכִים אֶל-תַּעֲלֵנוּ מִזֶּה:

(טז) ובמה! יודע אפוא כי-מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל-העם אשר על-פְּנֵי הָאָדָמָה: פ

(יז) ויאמר יקוק אל-משה גם את-הדבר הזה אשר דברת אעשה כי-מצאת חן בעיני ואדעך בשם:

(יח) ויאמר הראני נא את-כַּבְדְּךָ:

(יט) ויאמר אני אעביר כל-טובי על-פְּנִיךָ וקראתי בשם יקוק לפניך ונחתי את-אשר אהו ורחמתי את-אשר ארחם:

17 שמות פרק לד

(ד) ויפֹסֵל שְׁנֵי-לַחַת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁי וישלם משה בבקר ויעל אל-הַר סיני כאשר צוה יקוק אתו ויקח בידו שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים:

(ה) וירד יקוק בעֲנַן ויִתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם ויקרא בשם יקוק:

(ו) ויעבר יקוק על-פְּנֵי ויקרא יקוק אל רחום וחנן ארך אפים ורב-חֶסֶד ואֱמֶת:

(ז) נצר חֶסֶד לאלפים נשא עון ופֶשַׁע וחסאה ונקרה לא ינקה פְּקֻדוֹ עֹון אֲבוֹת על-בְּנִים ועל-בְּנֵי בְנִים על-שְׁלֹשִׁים ועל-רַבְעִים:

(ח) וימַהַר מִשֶּׁה ויקד אַרְצָה וישתחו:

(ט) ויאמר אם-נא מצאתי חן בעיניך אֲדֹנָי יְהוֵה-נֹא אֲדֹנָי בקרבנו כי עם-קשה-עָרְף הוא וסלחת לעוֹנֵנוּ וּלְחַטֹּאתֵנוּ וְנִחַלְתָּנוּ:

The last set of 40 days that Moshe goes up to Hashem ends on Yom Kippur when he comes down, and Bnei Yisrael are commanded to build a mishkan.

יחזקאל פרק יח18

(כא) והרשע כי ישוב מכל-חטאתו חטאתיו אשר עשה ושמר את-כל-חֻקוֹתַי ועשה משפֹּט וצְדָקָה תיה יתיה לא ימות:

(כב) כל-פֶשַׁעוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזְכְּרוּ לוֹ בְּצַדִּיקוֹתָיו אֲשֶׁר-עָשָׂה יתיה:(כג) החפץ אחפץ מות רשע נאם אֲדֹנָי יְהוֵה הלא בשוֹבוֹ מִדְּרָכָיו וְחִיָּה: o

תהלים פרק לד19

(יב) לכו-בְּנִים שִׁמְעוּ-לִי יִרְאת יְהוָה אֶלְמַדְכֶם:(יג) מִי-הָאִישׁ הַחֹפֵץ חַיִּים אֱהַב יָמִים לִרְאוֹת טוֹב:

(יד) נצר לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה:(טו) סור מרע ועשה-טוב בקש שלום ורדפהו:

Professor Smadar Rosensweig: Nineveh and Neilah
Stern/CJF Yom Iyun Tzom Gedaliah 5781- 9.21. 2020

(טו) עִינֵי יְקוֹק אֶל־צְדִיקִים אֶזְנֵי אֶל־שׁוֹעֲתִים

20. רמב"ם הלכות תשובה פרק ב הלכה ו-ז

אע"פ שהתשובה והצעקה יפה לעולם, בעשרה הימים שבין ראש השנה ויום הכפורים היא יפה ביותר ומתקבלת היא מיד שנאמר דרשו ה' בהמצאו, במה דברים אמורים ביחיד אבל צבור כל זמן שעושים תשובה וצועקין בלב שלם הם נענין שנאמר כה' אלהינו בכל קראנו אליו. יום הכפורים הוא זמן תשובה לכל ליחיד ולרבים והוא קץ מחילה וסליחה לישראל, לפיכך **חייבים** הכל לעשות תשובה ולהתודות ביום הכפורים,

21. רמב"ם הלכות תשובה פרק ז הלכה ג, הלכה ו

... גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה כלומר אם תחזור בתשובה בי תדבק, התשובה מקרבת את הרחוקים, אמש היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד.

22 תלמוד בבלי מסכת יומא דף פו עמוד ב

והאמר ריש לקיש: גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות, שנאמר +יחזקאל לג+ ובשוב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם (חיה) + [הוא] + יחיה! - לא קשיא; כאן - מאהבה, כאן - מיראה.

23. ויקרא פרק טז

(ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יקוק תטהרו:

24. תלמוד בבלי מסכת יומא דף פה עמוד ב

אמר רבי עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, מי מטהר אתכם - אביכם שבשמים, שנאמר +יחזקאל לו+ וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם ואומר +ירמיהו יז+ מקוה ישראל (ה') מה מקוה מטהר את הטמאים - אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל.

25. ספר שערי תשובה לרבינו יונה שער ב

ואמרו רבותינו זכרונם לברכה (יבמות מט ב, ישעיה נה, ו): "דרשו ה' בהמצאו" - אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכפורים. ומצות עשה מן התורה להעיר אדם את רוחו לחזור בתשובה ביום הכפורים, שנאמר (ויקרא טז, ל): "מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו", על כן הזהירנו הכתוב שנטהר לפני ה' בתשובתנו והוא יכפר עלינו ביום הזה לטהר אותנו.